

Tämä on rinnakkaistallenne alkuperäisestä artikkelista /
This is a self-archived version of the original article.

Version: accepted manuscript / Final draft

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Lindberg, H. (2021). Ovatko metsäpalot uhka Suomessa?.
Päijät-Hämeen metsänhoitoyhdistyksen *Kotimetsä-
jäsenlehti*, (2).

[https://www.mhy.fi/paijat-hame/tietoa-meista/
jasenlehdet-asiakastiedotteet-ja- uutiskirjeet](https://www.mhy.fi/paijat-hame/tietoa-meista/jasenlehdet-asiakastiedotteet-ja- uutiskirjeet)

Ovatko metsäpalot uhka Suomessa?

Pitkällä aikavälillä vuotuiset metsäpaloalat ovat niin Suomessa kuin naapurimaissakin vähentyneet. Nykyään Suomen vuotuiset metsäpaloalat ovat vain noin 5 % verrattuna 1920- ja 30- lukuihin. Suomessa merkittävin väheneminen tapahtui 1960-luvulla mutta esimerkiksi Ruotsissa jo aiemmin. Viime vuosikymmeninä ei Suomessa ole havaittavissa selkeää muutosta vuotuisissa palopinta-aloissa, jotka ovat keskimäärin noin 600 hehtaaria ja toisinaan nousevat yli 1000 hehtaarin kuten viimeksi vuosina 2020, 2018 ja 2006. Kuitenkin viime aikojen suurpalovuodet Ruotsissa ja Karjalan Tasavallassa sekä vuosien 2021 ja 2020 poikkeuksellisen laajat palot Kalajoella ja Muhoksessa ovat pakottaneet uudelleenarvioimaan metsäpaloriskiä ja sen vaikutuksia, vaikkakin vielä on liian aikaista arvioida, onko kyse pysyvästä muutoksesta vai luonteeltaan satunnaisista tapahtumista.

Suomen kokonaismetsäpinta-alaan suhteutetut vuotuiset metsäpaloalat ovat olleet selvästi pienemmät kuin naapurimaissa, ja vuosien väliset erot ovat olleet vähäisempiä. Tämä näkyy myös Suomessa naapurimaita keskimäärin pienempinä metsäpaloina, sekä monella tavalla haitallisten suurpalojen vähäisyytenä. Koska ilmastolliset olot ovat verraten samanlaiset, on todennäköistä, että erot metsäpaloissa selittyvät muilla tekijöillä, kuten metsien rakenteella ja palontorjunnan organisoinnilla. Ilmeisesti Suomen metsien keskimäärin pieni kuviokoko ja harvempana kasvattaminen yhdistettynä tiheään metsäautotieverkkoon ja alueelliseen paloasemaverkostoon nojaavaan nopeaan sammutustoimintaan ehkäisevät palojen kehittymistä vaikeasti hallittaviksi suurpaloiksi. Siksi Suomessa metsäpalojen aiheuttamat omaisuusvahingot ovat olleet melko pieniä verrattuna tuuli-, lumi-, hyönteis- ja hirvituhoihin, joiden aiheuttamat vahingot ovat eri kertaluokkaa. Metsäpalot aiheuttavat kuitenkin runsaasti sammutustyötä, josta aiheutuu huomattavia kustannuksia yhteiskunnalle.

Ennusteiden mukaan ilmastomuutoksen myötä metsäpaloille suotuisat olosuhteet yleistyvät tulevaisuudessa myös Suomessa. Vaikka Suomi on toistaiseksi säästynyt naapurimaiden kaltaisilta suurpalovuosilta, ei niiden vähäisyyttä voi pitää itsestäänselvytenä, vaan pikemminkin tehokkaan palontorjunnan ja harjoitetun metsänhoidon tuloksena. Mikäli haluamme ylläpitää nykyisenkaltaista, pienten vuotuisten metsäpaloalojen luonnehtimaa tilannetta, tulee se todennäköisesti vaatimaan kasvavaa panostusta ilmastollisen syytymistodennäköisyyden lisääntyessä. Viime kesiltä tutut pitkät hellejaksot lisäävät väistämättä metsäpalojen havainnointi- ja torjuntatoiminnan tarvetta. Metsäpalojen sammutus tulee siis enenevässä määrin kuormittamaan pelastuslaitoksia ja sopimuspalokuntia. Ottaen huomioon maaseudun ja sopimuspalokuntien ikärakenteen, haaste on merkittävä.

Metsäpalojen hillintä vaatii teknistä kehittämistä, ja uudenlaisten työkalujen, kuten satelliittien sekä miehittämättömien ilma-alusten hyödyntämistä. Uudet, aiempaa tarkemmat ja reaaliajassa hyödynnettävät paloriski- ja leviämisenusteet tulevat niin ikään olemaan tärkeitä apuvälineitä metsäpaloihin varautumisessa sekä operatiivisessa sammutustoiminnassa. Metsäpalot ovat todennäköisesti kasvava haaste, joka vaatii sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa että eri sektorien, kuten pelastuslaitosten, sääpalvelun, metsäorganisaatioiden ja metsänomistajien välistä läheistä yhteistyötä.

Henrik Lindberg, lehtori

Hämeen ammattikorkeakoulu/Metsätalouden koulutusohjelma, Evo